
Wzorem lat ubiegłych, przy kolejnej edycji „Raportu o stanie środowiska w województwie dolnośląskim”, chciałbym podzielić się z P. T. Czytelnikami przemyśleniami na temat aktualnie ważkich spraw związanych z ochroną środowiska.

Zmiany ustrojowych uwarunkowań sterowania procesami gospodarczymi i przyjęcie założeń Polityki Ekologicznej Państwa umożliwiły kierowanie się zasadą zrównoważonego rozwoju w działaniach organów administracji publicznej. Jednakże harmonijne wkomponowanie celów ekologicznych w system celów społecznych i gospodarczych oraz w system przestrzennego zagospodarowania kraju w praktyce okazało się trudne i nie jest w pełni realizowane. Ponownie wyraźnie daje się zauważyć prymat gospodarki nad ekologią. Niewątpliwie, wpływ na taki stan rzeczy ma bardzo trudna sytuacja ekonomiczna kraju. W toku działań kontrolnych, szczególnie w ostatnim okresie, stwierdza się osłabienie wysiłków podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zmierzających do zmniejszenia presji na środowisko. Zahamowanie tempa wzrostu gospodarczego skutkowało ograniczeniem środków wydatkowanych na inwestycje proekologiczne. Przedsiębiorcy w coraz mniejszym stopniu są zainteresowani wykazywaniem starań o poprawę stanu środowiska oraz kontrolowaniem swojego wpływu na nie. Znacznie rzadziej odnotowuje się dobrowolne wdrażanie systemów zapewnienia jakości i spełniania wymogów ochrony środowiska.

Jednocześnie w systemie wartości społecznych jakość środowiska zaczyna zajmować coraz wyższą pozycję. Coraz większa jest świadomość, że problemy środowiska to już nie tylko kwestia ochrony zasobów naturalnych warunkujących funkcjonowanie gospodarki, ale przede wszystkim ochrona samego człowieka. Dostrzeżenie przez społeczeństwo wartości, jaką jest niezdegradowane środowisko znajduje odzwierciedlenie nie tylko w stale rosnącej świadomości ekologicznej, ale również w nasilających się ostatnio konfliktach społecznych. Nierzadko poczucie zagrożenia i na tym tle zrodzone protesty wywołane są uprzedzeniami wyrosłymi na gruncie wcześniejszych przykrych doświadczeń spowodowanych uruchamianiem obiektów bez równoczesnego wykonania odpowiednich urządzeń ochronnych. Należy zaznaczyć, że w wielu przypadkach, pomimo że obowiązujące normy nie są przekraczane, prowadzona działalność odczuwana jest jako bardzo uciążliwa. Zależy to w dużym stopniu od indywidualnej wrażliwości jednostek. Brak jest wówczas możliwości ingerowania w prowadzoną działalność na drodze postępowania administracyjnego.

Większość konfliktów związanych z ochroną środowiska ma jedynie zasięg lokalny i dotyczy ograniczonej liczby mieszkańców narażonych na uciążliwości wynikające z działalności gospodarczej. Niekiedy jednak działalność prowadzona przez podmioty korzystające ze środowiska powoduje pogorszenie stanu środowiska w takich rozmiarach, że uzasadnia podjęcie decyzji o jej wstrzymaniu. Aby nie musiało dochodzić do tak poważnych decyzji, należy przede wszystkim przeciwdziałać i zapobiegać szkodliwym wpływom na środowisko.

Wiarygodne zdiagnozowanie stanu środowiska winno przyczyniać się do likwidowania konfliktów ekologicznych poprzez ułatwienie podejmowania trafnych decyzji zarówno gospodarczych, jak i administracyjnych.

Informacje wytworzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska są wykorzystywane przez organy administracji publicznej między innymi przy prowadzeniu postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, przy udzielaniu pozwoleń na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, przy opracowywaniu programów i planów ochrony środowiska, przy wykonywaniu i uchwalaniu planów zagospodarowania przestrzennego.

Miarodajne i rzetelne informacje o aktualnym stanie czystości i stopniu zanieczyszczenia środowiska oraz wskazanie rzeczywistych problemów ekologicznych zawarte są w opracowanym przez zespół doświadczonych pracowników Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska „Raportie o stanie środowiska w województwie dolnośląskim”.

Niemale efekty w rozwiązywaniu problemów ochrony środowiska można osiągnąć poprzez promowanie zachowań proekologicznych w opracowywanych publikacjach i periodycznych wydawnictwach, przez zachęcanie do wprowadzania nowych technologii i do rezygnacji z wykorzystywania w procesach produkcyjnych niektórych surowców.

W uznaniu zasług w dziedzinie popularyzacji wiedzy ekologicznej, a w szczególności za przygotowywanie i upowszechnianie „Raportu o stanie środowiska w województwie dolnośląskim” w czerwcu 2003 r. Marszałek Województwa Dolnośląskiego wspólnie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przyznał Wojewódzkiemu Inspektoratowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu wyróżnienie „Zielonego liścia”.

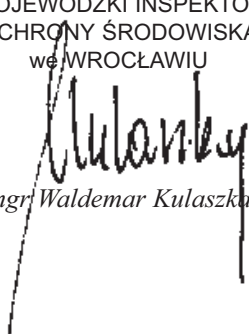
Jak wynika z badań monitoringowych w ostatnim dziesięcioleciu w istotnym stopniu zmniejszyły się ładunki zanieczyszczeń odprowadzanych do wód. Nastąpiła poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy. Stwierdzono również zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych. Odnotowano także ograniczenie degradacji gleb, stopniowe zmniejszanie powierzchni obszarów zdegradowanych na terenach przemysłowych i terenach po byłych bazach wojsk radzieckich.

Istnieje ścisła zależność pomiędzy właściwym zarządzaniem zasobami środowiska i prowadzeniem monitoringu środowiska.

Niestety w dalszym ciągu nie ma wystarczających środków na prowadzenie monitoringu według aktualnie obowiązujących rozwiązań prawnych zgodnych z wymogami Unii Europejskiej.

Tak jak uprzednio, dzięki zrozumieniu użyteczności badań monitoringowych i wsparciu finansowemu przez Radę Nadzorczą i Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu mógł także w 2002 roku wypełniać swoje obowiązki w zakresie badania stanu środowiska na właściwym poziomie.

WOJEWÓDZKI INSPEKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
we WROCŁAWIU

mgr Waldemar Kulaszka